

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३०४
निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१. श्री. दिनकर धर्माजी पाटील,
सर्वज्ञ बंगला, शिवाजी नगर,
गंगापूर, नाशिक ५

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा
सहाय्यक अधिक्षक (छपाई विभाग)
नाशिक महानगरपालिका, नाशिक.
२. जन अपिलीय अधिकारी तथा
उपायुक्त (अति.)
नाशिक महानगरपालिका, नाशिक.

: प्रतिवादी : उपस्थित

उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १४/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २७/०१/२०१० नुसार सहाय्यक अधिक्षक (छपाई) नाशिक महानगरपालिका यांच्याकडून मार्गील ५ वर्षात महानगरपालिकेने कोणकोणती छपाई केली व ती किती रक्कमेची. जी छपाई करण्यात आली तीचे टेंडर काढले होते का. कोणकोणत्या एजन्सींना छपाई कामे दिली व कोणत्या निकषावर. त्या एजन्सींना कामे दिली ती बाहेरच्या बाजार भावाप्रमाणे दिली होती का. त्यांची शहानिशा केली होती का. या बाबतची सविस्तर माहिती एकूण ३ मुद्दांद्वारे मागितली आहे. असमाधानकारक माहिती दिली असे कारण नमूद करून त्यांनी त्यांचा अर्ज दि. ०६/०३/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपायुक्त (अति.) नाशिक महानगरपालिका यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेल्या द्वितीय अपील अर्जात असे नमुद केले आहे की, जन माहिती अधिकारी व अपिलार्थी अधिकारी यांनी सविस्तर व समाधानकारक माहिती दिली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा उपलेखापाल नाशिक महानगरपालिका यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि. २६/०२/२०१० नुसार विहित वेळेत अपिलार्थीना ३ मुद्यांवरील माहिती पुरविली आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलार्थी अधिकारी तथा उपायुक्त (अति.) यांच्या वतीने उपायुक्त (मुल्यनिर्धारण) यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी दि. २६/०३/२०१० रोजी सुनावणी घेण्यात आली. त्यांनी रोजनाम्याची प्रत उपलब्ध करून दिली त्यामध्ये असा निर्णय नमूद केला आहे की, निविदा पध्दतीने जे काम आजपर्यंत करण्यात आले आहे, असे सर्व दस्ताएवज अपिलकर्ता यांना कार्यालयात पहाण्यासाठी उपलब्ध करून देण्यात यावे. त्यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, प्रथम अपीलातील निर्णयाप्रमाणे अपिलार्थी माहिती पाहाण्यासाठी आले नाहीत. त्यांनी पुढे असे सांगीतले की, जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थीना लिखीत स्वरूपात सविस्तर माहिती दिली आहे व माहिती मध्ये असमाधानकारक असे काही नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थी यांनी कलम १९(३) खाली केलेल्या द्वितीय अपीलामध्ये कोणती माहिती सविस्तर दिली नाही किंवा नेमकेपणाने समाधानकारक माहिती कशी नाही याबाबत स्पष्टपणे उल्लेख केलेला नाही. उत्तरवादी यांच्या युक्तीवादावरून अपिलार्थीना ३ मुद्यांवरील माहिती अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहित वेळेत पुरविल्याचे दिसून येते.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ३०४/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. दिनकर धर्माजी पाटील, सर्वज्ञ बंगला, शिवाजी नगर, गंगापूर, नाशिक ०५
- २ जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिकारी (छपाई विभाग), नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उपायुक्त (अति), नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३०६
निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१ श्री. दिनकर धर्माजी पाटील
"सर्वज्ञ" बंगला, शिवाजी नगर,
गंगापूर, नाशिक - ५.

अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
सहायक संचालक,
नगर रचना, नाशिक.
२ प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा
उपसंचालक, नगर रचना,
नाशिक विभाग, नाशिकरोड.

: प्रतिवादी : प्रतिनिधी
उपस्थित
: प्रतिनिधी
उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १४/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ११/०२/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा संचालक, नगर रचना विभाग, नाशिक यांचेकडून, नाशिक जिल्ह्यातील त्र्यंबकेश्वर परिसरात उभारलेल्या शैक्षणिक संकुलाची नावासह संख्या, त्र्यंबकेश्वर परिसरात प्रादेशिक उद्यानाच्या आरक्षणातून जी जमीन वगळली त्याच जमिनीवर सदरील शैक्षणिक संकुले उभी आहेत काय ? सदर बांधकामे ही शासनाच्या नियमानुसार झाली किंवा नाही वगैरे एकूण ९ मुद्द्यांद्वारे (काही मुद्द्यांमध्ये उपमुद्दे समाविष्ट आहेत) माहिती मागितली आहे. अपिलार्थीनी असमाधानकारक माहिती मिळाली असे कारण नमूद करून दिनांक १७/०३/२०१० चे अर्जानुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपसंचालक, नगर रचना विभाग, नाशिक यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही. तथापि त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेल्या अपील अर्जात सविस्तर व समाधानकारक माहिती दिलेली नाही असे कारण नमूद केले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक संचालक, नगर रचना, नाशिक यांचे प्रतिनिधी यांनी असा युक्तीवाद दाखल केला की, अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास अधिनियमातील तरततूदीनुसार विहीत वेळेत त्यांचे पत्र दिनांक १७/०२/२०१० नुसार मुद्रेनिहाय उत्तर दिले आहे. त्या पत्रात असे नमूद केले आहे की, अपेक्षिलेली प्रश्नार्थक स्वरूपाची माहिती उपलब्ध करून देणे शक्य नाही. तथापि कार्यालयात उपलब्ध असलेली माहिती पुरविण्यात येत आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप संचालक, नगर रचना विभाग, नाशिक यांच्या वतीने प्रतिनिधी म्हणून नगर रचनाकार यांनी असा युक्तीवाद केला की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप संचालक नगर रचना, नाशिक विभाग, नाशिक यांनी दिनांक ३०/०३/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन पत्र दिनांक १३/०४/२०१० नुसार आदेश पारित केले आहेत. या निर्णयाच्या विवेचनात सुनावणीबाबतचा गोषवारा सविस्तरपणे नमूद केला आहे. यामध्ये अपिलार्थीनी उपस्थित केलेले मुद्रे जसे की, स्थानिक प्राधिकरण म्हणजे नेमकी कोणती यंत्रणा वगैरे जी माहिती त्यांना मिळाली नाही त्याबाबतची जादाची माहिती पुरविण्याच्या सूचना जन माहिती अधिकारी यांना दिल्या. त्यात असे नमूद केले आहे की, जन माहिती अधिकारी यांनी उपलब्ध करून दिलेली माहिती तांत्रिकदृष्ट्या योग्य असली तरी अर्जदार यांनी सुनावणीच्या वेळी अपेक्षिल्यानुसार ती सविस्तरपणे दिल्यास अपिलकर्ता यांचा उद्देश सफल होवू शकेल. तरी नाशिक मंजूर प्रादेशिक योजनेतील "प्रादेशिक उद्यान" या परिसरात बांधकाम परवानगी कोणती यंत्रणा देते, स्थानिक प्राधिकरण कोण, तसेच त्यामधील बांधकामावर कोणाचे नियंत्रण असते ही माहिती अर्जदारांना कळवावी असे आदेश दिले आहेत. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, या आदेशाला अनुंशून जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक संचालक, नगर रचना, नाशिक यांनी त्यांचे पत्र दिनांक २७/०४/२०१० नुसार अपिलार्थीना माहिती पुरविली आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी त्यांच्या द्वितीय अपिलात कोणती माहिती सविस्तर दिली नाही अथवा

समाधानकारक दिली नाही याबाबत नेमकेपणाने नमूद केलेले नाही. तथापि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपसंचालक, नगर रचना विभाग, नाशिक यांनी दिलेला निर्णय पुरेसा बोलका आहे. त्यामध्ये सुनावणीच्या वेळेस अपिलार्थीचे निवेदन व त्यावरील निष्कर्ष सविस्तरपणे नमूद केले आहेत. जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक संचालक, नगर रचना विभाग, नाशिक यांनी अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहीत वेळेत अपिलार्थीना उपलब्ध माहिती पुरविली आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ३०६/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक

(मा. हि. शहा)

दिनांक : २७/०७/२०११

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत

- १ श्री. दिनकर धर्माजी पाटील, "सर्वज्ञ" बंगला, शिवाजी नगर, गंगापूर, नाशिक - ५
- २ जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक संचालक, नगर रचना, नाशिक जूनी महानगरपालिका इमारत, पहिला मजला, नवीन पंडीत कॉलनी, शरणपूर रोड, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उपसंचालक, नगर रचना, नाशिक विभाग, नाशिक, प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, विभागीय आयुक्त कार्यालय आवार, नाशिकरोड - ४२२ ००१ यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३४०
निर्णय दिनांक २७/०७/२०११

१ श्री शानालाल कौतिक महाजन,
रा सोनगीर, ता व जिल्हा धुळे.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

- १ जन माहिती अधिकारी तथा
अव्वल कारकुन, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा
सक्षम प्राधिकारी राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३ कार्यालय,
धुळे, जिल्हा धुळे.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा
सक्षम प्राधिकारी राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३ कार्यालय,
धुळे, जिल्हा धुळे.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक
२१/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा
अर्ज दिनांक ०५/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी (भुसंपादन)
जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांचेकडे मौजे सोनगीर येथील गट नंबर २४४/२ अ व २४४/२ ब मधील
बांधीव विहीर व धावपट्टीचा मोबदला मिळाला नाही व तो त्यांचे शेजारी श्री युवराज अवचित माळी यांचे
(गट नं २४४/ १ अ व २४४/१ ब) च्या नोटीसीत आलेला असावा त्यामुळे श्री युवराज अवचित माळी
यांना मिळालेल्या मोबदला नोटीसची प्रत मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी
त्यांचे दि.१३.५.२०१० चे अर्जानुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी (भुसंपादन)
जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे, यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी व त्यांचे प्रतिनिधी या दोघांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे यांनी त्यांची जमीन व त्यांचे चुलत भाऊ श्री युवराज अवचित माळी यांची जमीन महामार्गासाठी संपादित केली आहे. सदर जमीनीत त्यांची सामायिक विहिर होती. सदर विहिरीची मोबदल्याची रक्कम त्यांचे चुलत भावास देण्यात आलेली असावी, त्यामुळे सदर रकमेचा मोबदला ज्या नोटीसने देण्यात आलेला असावा त्या प्रतीची मागणी केली आहे परंतु त्या नोटीसची प्रत त्यांना मिळालेली नाही व त्याबाबत केलेल्या माहिती अधिकाराच्या अपिलावर निर्णयही देण्यात आलेला नाही. त्यामुळे संबंधितांवर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात यावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा अव्वल कारकुन, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे (श्रीमती एम.डी.लासूरकर) व तत्कालीन विशेष भुसंपादन अधिकारी, श्री रामचंद्र पवार, व विद्यमान विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे श्रीमती वासंती माळी, यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, विशेष भुसंपादन अधिकारी क्र २, जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे या कार्यालयाकरीता जन माहिती अधिकारी म्हणून कार्यालयातील अव्वल कारकून (भुसंपादन) व प्रथम अपिलीय अधिकारी म्हणुन उपजिल्हाधिकारी (भुसंपादन) क्र २ यांना घोषित केले आहे. अपील प्रकरणातील माहितीचा विषय हा राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३ चे चौपदीकरण, सहा पदरीकरणाचे बांधकामासाठी खाजगी जमिनीचे भुसंपादनाशी संबंधीत आहे. सदरचे भुसंपादन राष्ट्रीय महामार्ग अधिनियम, १९५६ व नेशनल हायवे अॅथॉरीटी ऑफ इंडीया, १९८८ या कायद्यांमधील तरतुदीनुसार करण्यात येत आहे. राष्ट्रीय महामार्ग अधिनियम, १९५६ मधील तरतुदीनुसार विशेष भुसंपादन अधिकारी क्र २ धुळे यांना केंद्र शासनाने सक्षम प्राधिकारी (भुसंपादन) म्हणून घोषित केले आहे. तत्कालीन भुसंपादन अधिकारी यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीचा दि.५.४.२०१० चा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांचे आत दि.५.४.२०१० रोजी श्री युवराज अवचित माळी यांना समक्ष बोलावून विचारणा करण्यात आली होती व संबंधितांचे (त्रयस्थ पक्षाचे) जबाब दि.५.४.२०१० रोजी नोंदविण्यात आले असून जबाबानुसार नोटीसची प्रत अपिलार्थीना देऊ नये असे त्यांनी नमूद केले आहे. आज सुनावणीचे दिवशी त्रयस्थ पक्ष

श्री युवराज अवचीत माळी यांनी सदर जबाबास सुसंगत असेच सांगितले आहे. तत्कालीन प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी पुढे असे सांगितले आहे की, दि.१५.४.२०१० रोजी अपिलकर्ता यांचेसह सर्व हितसंबंधीत इसम यांनी उपस्थित राहून नोटीसीतील संपादित क्षेत्राचा ताबा दिलेला आहे. त्यावेळेसच अपिलार्थीना त्यांचे माहितीचे अर्जातील त्रुटीबाबत सांगण्यात आले होते. त्यांनी त्रुटीबाबत पुढे असे सांगितले आहे की, अपिलार्थीच्या दि.५.४.२०१० चा अर्ज परिशिष्ट अ प्रमाणे विहीत केलेल्या नमुन्यामध्ये नाही. तसेच या अर्जावर रु १०/ चा कोर्ट फी स्टॅम्प लावलेला नाही. प्रथम अपील अर्जाचे अनुषंगाने तत्कालीन उपजिल्हाधिकारी (भुसंपादन) यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीनी माहिती मागण्याचा व प्रथम अपीलाचा अर्ज सक्षम प्राधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांना उद्देशून केलेले आहेत. तसेच मूळ माहिती अर्जातील त्रुटीबाबत अपिलार्थीना समक्ष सांगण्यात आले होते. तत्कालीन उपजिल्हाधिकारी (भुसंपादन) तथा सक्षम प्राधिकारी यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला आहे की, माहितीचा अधिकार अधिनियमातील तरतुदींची पूर्तता करण्याकरीता नेशनय हायवे ॲथोरीटी ॲफ इंडीया यांचेकडील आदेश दि.१९.९.२००५ नुसार जन माहिती अधिकारी आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी यांच्या नेमणूका केलेल्या आहेत. त्यामध्ये विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे यांचे कार्यालयातील कर्मचारी/अधिकारी यांचा समावेश नाही. विद्यमान उपजिल्हाधिकारी यांनी पुढे असे सांगितले की, अपिलार्थीना दि.१६.६.२०११ चे पत्रान्वये रजिष्टर्ड पोष्टाने त्यांनी मागितले माहिती/नोटीसांच्या प्रती पाठविलेल्या आहेत व त्या त्यांना दि.२०.६.२०११ रोजी पोचल्याचे पोष्टाच्या प्राप्तीची प्रत त्यांनी दाखल केली आहे. अपिलार्थीना ही माहिती आज सुनावणीचे दिवशी सांगण्यात आली असता, त्यांनी सदरची माहिती त्यांना वेळेत न मिळाल्याने त्यांचे लाखो रुपयांचे नुकसान झाले म्हणुन ती आता यावेळेस घेऊन उपयोग नाही व यामुळे या प्रती घेता येत नाहीत असे लिहून दिले.

जन माहिती अधिकारी तथा अव्वल कारकुन, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे यांनी त्यांचे दि.१६.६.२०११ चे टपालाने आयोगास प्राप्त पत्रानुसार असे कळविले आहे की, त्यावेळेस कार्यरत असलेले श्री रामचंद्र पवार, सक्षम प्राधिकारी (भुसंपादन) यांचे ताब्यात संपूर्ण माहिती अधिकाराचे अभिलेख ठेवीत असल्याचे व त्यावेळेस प्राप्त होणाऱ्या सर्व

माहितीच्या अधिकारातील अर्जाना लेखी किंवा तोंडी उत्तरे त्यांचे मर्जीनूसार स्वतः निर्णय घेऊन देत असत त्यामुळे अपिलार्थीने मागितलेली नोटीसची प्रत त्या संबंधितांस देऊ शकल्या नाहीत. एक महिन्याचा कालावधी उलटून गेल्यानंतर अर्जदार साहजिकच इर्षेस पेटले व त्यांनी अपील दाखल केले आहे. श्री रामचंद्र पवार हे स्वतःच अपिलीय अधिकारी असल्याने व दिनांकित स्वाक्षरी टाकल्यावरही त्यांनी अपील चालविले नाही. श्री रामचंद्र पवार यांची नाशिक येथे बदली झाल्यानंतर दि. ७.८.२०१० रोजी कार्यभार सोडला त्यानंतर त्यांच्याकडील माहितीच्या अधिकाराचे इतर अर्ज अद्याप पावेतो त्यांनी (श्री पवार यांनी) ताब्यात दिलेले नाहीत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा अव्वल कारकुन, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी, राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे यांच्या ताब्यात माहितीच्या अधिकाराच्या अर्जाची नस्ती नसल्याने त्या अपिलार्थीना विहीत वेळेत माहिती पूरवू शकल्या नाहीत तसेच सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी (भुसंपादन) राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३ श्री रामचंद्र पवार यांनी केलेल्या युक्तीवादामध्ये अपिलार्थीना माहिती न पुरविण्याची विविध कारणे नमूद केली आहेत व यावरुनच त्यांची माहिती देण्यातील टाळाटाळ करण्याची प्रवृत्ती दिसून येते. त्यांनी माहिती अधिकार अधिनियम २००५ मधील तरतुदीची पूर्तता करण्याकरीता नॅशनल हायवे ॲथॉरीटी ऑफ इंडीयाचे आदेश तत्कालीन प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी आज दाखविले ते त्यांनी अपिलार्थीच्या का निर्दर्शनास आणले नाहीत याबाबत त्यांना विचारणा केली असता त्यांनी ते आदेश त्यांना नुकतेच मिळाले आहेत असे सांगितले. तसेच अपिलार्थीच्या अर्जाना कोर्ट फी स्टॅम्प लावलेला नाही हे व त्यांचा इतर युक्तीवादही पश्चातबुधी आहे असा निष्कर्ष काढावा लागेल. जरी त्यांच्या म्हणण्याप्रमाणे नॅशनल हायवे ॲथॉरीटी ऑफ इंडीयाचे अधिकारी जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी असतील तरी अधिनियमातील कलम ६(३) नुसार त्यांनी या अर्जाचे हस्तांतरण अर्ज प्राप्त झाल्यापासून ५ दिवसांत संबंधित प्राधिकाऱ्यांकडे करणे गरजेचे होते व ते त्यांनी केलेले नाही तसेच अधिनियमातील तरतुदीनुसार कलम ७(१) नुसार ३० दिवसांचे आत अपिलार्थीना लिखीत स्वरूपात माहिती पूरविणे आवश्यक होते तथापि तशी माहिती त्यांनी (श्री रामचंद्र पवार) जन माहिती अधिकाऱ्यांना पूरवू दिली

नाही असे मानावे लागेल. कारण आज युक्तीवादा दरम्यान त्यांनी फक्त अपिलार्थीना दि.१५.४.२०१० रोजी सर्व माहिती तोंडी सांगितल्याचे नमुद केले आहे जे ग्राह्य धरता येणार नाही. या प्रकरणी प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी सुनावणी न घेऊन व आदेश पारीत न करून अधिनियमातील तरतूदीचे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे जिल्हाधिकारी धुळे यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, त्यांनी तत्कालीन प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (भुसंपादन) राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे श्री रामचंद्र पवार यांचेवर उपरोक्त नमुद गंभिर त्रुटीच्या अनुषंगाने यथायोग्य प्रशासकिय/शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याबाबत कारवाई करावी. त्यासाठी या आदेशाची एक प्रत जिल्हाधिकारी धुळे, तसेच विभागीय आयुक्त, नाशिक विभाग, यांना पुढील उचित कार्यवाहीसाठी अग्रेषित करण्यात येत आहे.

अपिलार्थीनी मूळ अर्जांदारे मागितलेली माहिती/मोबदला रकमेबाबतच्या नोटीसची प्रत जरी स्विकारली नसेल व त्या मोबदला रकमेबाबत त्यांचे काही गान्हाणे असल्यास ते याबाबत अपर विभागीय आयुक्त, नाशिक विभाग, यांचेकडे नेशनल हायवे ॲथॉरीटी ॲफ इंडीया ॲक्ट १९८८ मधील कलम (३ G) नुसार वाढीव मोबदल्यासाठी स्वतंत्र अर्ज दाखल करू शकतात व सदर अर्ज दाखल करतेवेळेस त्यांनी विलंब क्षमापित होण्यासाठी सदर अर्जामध्ये तशी विनंती नमुद करावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वर्भुमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेला द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

- १) अपिल क्रमांक ३४०/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.
- २) जिल्हाधिकारी धुळे यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, त्यांनी तत्कालीन प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (भुसंपादन) राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, धुळे श्री रामचंद्र पवार यांचेवर उपरोक्त नमुद गंभिर त्रुटीच्या अनुषंगाने यथायोग्य प्रशासकिय/शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याबाबत कारवाई करावी.

नाशिक

दिनांक

२७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री प्रकाश कोंडाजी राशीनकर, रा शांताई, रामनगर, मु.पो.पिंपळनेर, ता साक्री, जिल्हा धुळे
- २ जन माहिती अधिकारी तथा अव्वल कारकुन, विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे, जिल्हा धुळे, यांना निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा विशेष भुसंपादन अधिकारी तथा सक्षम प्राधिकारी राष्ट्रीय महामार्ग क्र ३, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे, जिल्हा धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ जिल्हाधिकारी धुळे, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ विभागीय आयुक्त, नाशिक विभाग (भुसंपादन शाखा) यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ६ निवड नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३५३
सुनावणी दिनांक : २७/०७/२०११.
निर्णय दिनांक : २८/०७/२०११

१ श्री.रघुनाथ देवराम पाटील
मु.पो.लोणवाडी, ता.जि.धुळे.

अपिलार्थी: उपस्थित

विरुद्ध

- १ जन माहिती अधिकारी तथा
नायब तहसिलदार (महसूल),
तहसिल कार्यालय, धुळे. : प्रतिवादी : अनुपस्थित
- २ जन अपिलीय अधिकारी तथा
तहसिलदार,
तहसिल कार्यालय, धुळे. : अनुपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २३/०६/२०१० रोजी फेरदाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०६/०१/२०१० नुसार माहिती अधिकारी तहसिल कार्यालय, धुळे यांच्याकडून मौजे लर्णांग गट नं. १४३/१/१/अ, गट नं.१४३/१-२, गट नं.१४३/अ/ब/१क बाबत ७/१२ उता-याला नवीन शर्त ही नोंद आहे, तिचा फेरफार नोंद नंबर नवीन शर्त ज्या आदेशान्वये घेण्यात आली त्या आदेशाची अगर अर्जाची नकल, सदर गट नंबर जुन्या शर्तीचा असतांना त्यावर नवीन शर्त का लिहीण्यात आले व ते रद्द का करण्यात येत नाही याची माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक २६/०२/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तहसिल कार्यालय, धुळे यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, मौजे लळींगमधील त्यांनी नमूद केलेल्या गट नंबरला नवीन शर्त कोणत्या आदेशाद्वारे अगर अर्जाद्वारे करण्यात आली त्या आदेशाची अगर अर्जाची नकल मिळाली नाही. सदर गट नंबर जुन्या शर्तीचा असतांना त्यावर नवीन शर्त का लिहिण्यात आली व ते रद्द का करण्यात येत नाही याबाबतची माहिती मिळाली नाही. हा प्रश्न समजण्यात येत आहे हे योग्य नाही. प्रथम अपिलाची सुनावणीची नोटी दिनांक १२/०३/२०१० रोजी प्राप्त झाल्यानंतर दिनांक १३/०३/२०१० रोजी जन माहिती अधिकारी यांनी दिनांक २९/०१/२०१० तारीख टाकलेले पत्र मिळाले या प्रित्यर्थ त्यांनी पोस्टाच्या तारखेचा शिकका असलेले पाकीट दाखविले. प्रथम अपिलाच्या सुनावणीच्या वेळी याबाबत त्यांनी लेखी खुलासा देवून त्यावर कार्यवाही झालेलीनाही. प्रथम अपिलावरील आदेश मिळाले नाहीत. माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांच्यावर माहिती अधिकार अधिनियमाप्रमाणे कारवाई करण्यात यावी.

ही सुनावणी आयोगाकडे दिनांक ३०/०६/११ रोजी ठेवण्यात आली होती. तथापि अपरिहार्य कारणास्तव ती पुढे ढकलण्यात आली होती. त्या वेळेस अपिलार्थी उपस्थित होते आणि दिनांक २७/०७/२०११ रोजीही अपिलार्थी उपस्थित आहेत. तथापि नायब तहसिलदार (महसूल), तहसिल कार्यालय, धुळे आणि तहसिलदार धुळे हे सुनावणीसाठी दिनांक २७/०७/२०११ रोजी उपस्थित नक्ते. तहसिलदार धुळे यांना दूरध्वनीवरून निरोप दिला असता दिनांक २८/०७/२०११ रोजी विघ्मान अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, धुळे यांनी उपस्थित राहून त्यांचे लेखी म्हणणे सादर केले. या लेखी निवेदनावरून असे दिसून येते की, सुनावणीची नोटीस टपाल खात्याच्या चुकीमूळे तहसिल कार्यालय, शहादा येथे पाठविण्यात आली होती. ती नोटीस तहसिलदार शहादा यांनी पुन्हा आयोगाच्या कार्यालयास पाठविली व त्याची कुठलीही माहिती तहसिलदार धुळे यांना न मिळाल्याने ते दिनांक २७/०७/२०११ रोजी सुनावणीसाठी आयोगाकडे उपस्थित राहू शकले नाहीत. जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (महसूल) धुळे यांनी त्यांचे पत्र दि. २९/०१/२०१० नुसार अपिलार्थीना प्रथम प्रतिसाद दिला आहे व असे कळविले की, मुद्दा क्रमांक १ बाबत आकारबंदची प्रत रुपये २/- चा भरणा करून प्राप्त

करून घेऊ शकतील. तसेच मुद्दा क्रमांक २ ला अनुसरून नोंदीबाबत कोणतेही आदेश उपलब्ध नसल्याने सदरची माहिती पुरविता येत नाही. तसेच मुद्दा क्रमांक ३ ला अनुसरून त्यांनी असे कळविले की, माहिती अधिकार कायद्यामध्ये प्रश्न विचारण्याची तरतूद नसल्याने सदरची माहिती पुरविता येत नाही. हे पत्र यु.पी.सी. द्वारे पाठविलेल्या दाखल्याची प्रत अस्पष्ट असल्याने त्यावर पोस्टाच्या शिक्क्यावरील तारिख स्पष्टपणे दिसून येत नाही. पोस्टामार्फत पाठविलेले पत्र अपिलार्थीना उशिरा मिळाले ही पोस्ट खात्याची चूक आहे. अपिलार्थीना मुद्दा क्रमांक २ अन्वये मागितलेले आदेश त्यांच्या कार्यालयाकडे उपलब्ध नाहीत. कारण नवीन शर्त हा उल्लेख कोणत्याही आदेशान्वये झालेला नक्ता व तो लिपीकाच्या चुकीमूळे झालेला होता. अपीलार्थी यांनी नवीन शर्त उल्लेख का आला यांची माहिती मागितली आहे. तथापी, सदरची बाब लिपिकिय चुकीमूळे घडली असल्याने त्या बाबतची अलाहिदा माहिती उपलब्ध नाही. वरील चूक झाली आहे असे मान्य करणारे जिल्हा अधिक्षक भूमी अभिलेख यांचे पत्र दिनांक ०९/११/२०१० ची प्रत त्यांनी निवेदनासोबत दाखल केली आहे. सदर नवीन शर्त हा उल्लेख ७/१२ उतान्यावरुन लागल्याबाबत तहसिलदार धुळे यांनी त्यांच्याकडील पत्र क्रमांक जमीन/कावी/१६७६/२०१० दिनांक २८/१२/२०१० अन्वये कार्यवाही केली आहे. त्यानुसार ७/१२ व नोंदीची दुरुस्ती करण्यात आली आहे. अपिलीय अधिकारी यांनी प्रथम अपीलावरील आदेश अपिलार्थीना कळविलेले दिसून येत नाही. जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (महसूल) धुळे यांनी पोस्टाचा दाखला घेऊन (यु.पी.सी.ची प्रत सोबत सादर) अपिलार्थीना प्रथम अपीलावरील आदेशानुसार पूऱ्हा ३ मुद्द्यांवरील माहिती पुरविली आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व अपिलार्थी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी लढींग येथील नमूद गट नंबरवर नवीन शर्त का लिहीण्यात आली वगैरे अशी जरी प्रश्नार्थक माहिती विचारली असली तरी ती चुक लिपिकीय चुकीमूळे घडलेली असल्याचे व तहसिलदार धुळे यांनी दि. २८/१२/२०१० चे पत्रान्वये नोंद दुरुस्ती बाबत कार्यवाही केलेली दिसून येत

नाही. अपिलार्थीनी जुन २०१० मध्ये आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केल्यानंतर डिसेंबर २०१० मध्ये ही नोंद दुरुस्तीची कार्यवाही झालेली आहे. अशा प्रकारे अपिलार्थीचे मूळ गान्हाणे दूर झाल्याचे दिसते.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ३५३/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (महसूल), तहसिल कार्यालय, धुळे यांना असे आदेशित करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात पुन्हा रजिष्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवावी.

नाशिक
दिनांक

२८/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत

- १ श्री.रघुनाथ देवराम पाटील, मु.पो.लोणवाडी, ता.जि.धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (महसूल), तहसिल कार्यालय, धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, तहसिल कार्यालय, धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३७९
निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१ श्री. गणेशराव भास्करराव विंचूरकर(देशमुख)
मु.पो.ता. शिंदखेडा, जि. धुळे.

अपिलार्थी: उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिकारी उपजिल्हा रुग्णालय, नवापूर, जि. नंदुरबार.	: प्रतिवादी : प्रतिनिधी उपस्थित
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १, उपजिल्हा रुग्णालय, नवापूर, जि. नंदुरबार.	: प्रतिनिधी उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २५/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दि. २५/०३/२०१० नुसार माहिती अधिकारी उप जिल्हा रुग्णालय नवापूर यांचेकडून, सन २००९ ते ३१ मार्च २०१० पर्यंतच्या कालावधीतील उप जिल्हा रुग्णालयात किती खाटांची व्यवस्था आहे, रुग्णालयात कार्यरत असलेल्या संपूर्ण कर्मचा-यांच्या नावाची यादी व हुद्दा, उप जिल्हा रुग्णालयातील कर्मचा-यांच्या नावांची पदनिहाय यादी, रुग्णालयात पी.एल.ए.निधीतून कोणकोणती अत्यावश्यक औषधे खरेदी करण्यात आली आणि कोणती औषधे कोठून खरेदी करण्यात आली त्या औषध वितरकाचे नांव, पत्ता, केमीस्ट इंज लायसन्स नंबर वगैरे एकूण ७ मुह्यांद्वारे माहिती मागितलेली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याचे कारण दर्शवून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक ०४/०५/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिकारी, जिल्हा रुग्णालय, नंदुरबार यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांना अद्याप माहिती मिळाली नाही, अपिलाची सुनावणी घेतली नाही, प्रथम अपिलावर आदेश पारित केलेले नाहीत तरी संबंधितांवर कारवाई करावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक, उपजिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांच्या वतीने उपस्थित असलेले वरिष्ठ लिपीक या प्रतिनिधींना काहीही माहिती देता आली नाही. वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग -१ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांनी अत्यंत अकार्यक्षम प्रतिनिधीस पाठविले आहे. त्यांच्या प्रतिनिधींनी पुढे असे सांगितले की, जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक व प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग - १ हे दोघेही नवापूरमध्ये उपस्थित आहेत तथापि ते सुनावणीसाठी आलेले नाहीत. वैद्यकीय अधिक्षक यांनी वरिष्ठ लिपीकांना पाठवितांना ते स्वतः का उपस्थित राहू शकत नाहीत याबाबत कोणतेही कारण नमूद केलेले नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, सहाय्यक अधिक्षक व वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ या दोघांनी सुनावणीस उपस्थित राहण्याचे जाणूनबुजून टाळले आहे व कोणतीही यथोचित कागदपत्रे उपलब्ध करून दिलेली नाहीत. वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ यांनी अपिलार्थींना पत्र दिनांक १३/०४/२०१० नुसार असे कळविले की, त्यांनी माहितीचा अधिकार कलम ६ पोट कलम ११ प्रमाणे अर्जाची पूर्तता केली नाही. तरी कार्यालयात येवून समक्ष पूर्तता करावी व नंतर माहिती देण्यात येईल. माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ च्या कलम ६ मध्ये पोट कलम ११ असे अस्तित्वात नाही. त्यामुळे वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १ सारख्या जबाबदार अधिका-याने अपिलार्थींना चुकीचे कळविले आहे. अपिलार्थींचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १ यांनी अपिलार्थींना उत्तर दिले आहे व जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक यांनी कार्यवाही केलेली नसल्याने या प्रकरणी वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांना जन माहिती अधिकारी समजण्यात येत आहे. उपस्थित प्रतिनिधी यांनी दिनांक १४/०५/२०१० रोजीचे वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ यांचे पत्र दाखल केले. या पत्रामध्ये माहिती तयार असून माहिती पोटी रु.५५/- चा भरणा करून माहिती प्राप्त करावी असे नमूद केले आहे. परंतु हे पत्र विलंबाने दिलेले असल्यामुळे माहिती विनामूल्य देय होते. जन माहिती अधिकारी तथा वैद्यकीय

अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांना असे आदेशित करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात रजिष्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवावी. स्वयंघोषित जन माहिती अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरविल्याने त्यांच्यावर अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार रु.२५०००/- एवढी शास्ती का लादण्यात येऊ नये याबाबतचा खुलासा त्यांनी हे आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहीत मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काहीएक म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचे आदेश कायम करण्यात येतील. उप संचालक, आरोग्य सेवा, नाशिक यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांची या प्रकरणी टाळाटाळ करण्याची वृत्ती, अधिनियमातील तरतूदीचे उल्लंघन करण्याची वृत्ती व कार्यशैलीतील कर्तव्यपरायणतेच्या अभावाबाबत त्यांच्यावर यथायोग्य प्रशासकीय कार्यवाही करण्यात यावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ३७९/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांना असे आदेशित करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात रजिष्टर पोस्टाने विनामूल्य पुरवावी.
३. जन माहिती अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक वर्ग १ उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरविल्याने त्यांच्यावर अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार रु.२५०००/- एवढी शास्ती का लादण्यात येऊ नये याबाबतचा खुलासा त्यांनी हे आदेश प्राप्त

होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहीत मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काहीएक म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचे आदेश कायम करण्यात येतील.

नाशिक

दिनांक

२७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत

- १ श्री. गणेशराव भास्करराव विंचूरकर(देशमुख), मु.पो.ता. शिंदखेडा, जि. धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिकारी, उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर, जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १, उप जिल्हा रुग्णालय, नवापूर, जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ उप संचालक, आरोग्य सेवा, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३८०
निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१ श्री. गणेशराव भास्करराव विंचूरकर(देशमुख)
मु.पो.ता. शिंदखेडा, जि. धुळे. : अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
कृषि अधिकारी,
तालुका कृषि अधिकारी कार्यालय,
धडगांव, जि.नंदुरबार.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
तालुका कृषि अधिकारी,
अक्राणी, जि.नंदुरबार.

: प्रतिवादी : उपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २५/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दि.२५/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी, धडगांव, तालुका कृषि अधिकारी यांच्या कार्यालयाकडून, धडगांव तालुक्यातील कोण कोणत्या गावात लँड डेव्हलपमेंट, नाला बंडींग, सिमेंट बांध वगैरे कामांचे लाभार्थी म्हणून कोण कोणत्या गावातील जनतेला अनुदान देण्यात आले याबाबतची माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याचे कारण दर्शवून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक ०३/०५/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा तालुका कृषि अधिकारी, धडगांव यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, द्वितीय अपील दाखल केल्यानंतर त्यांना दिनांक २५/०६/२०१० रोजी माहिती मिळाली आहे. म्हणून त्यांनी दिनांक

२५/०६/२०१० रोजी तालुका कृषि अधिकारीयांना असे पत्र दिले आहे की, त्यांनी दाखल केलेले अपील निकाली काढण्यात यावे.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तालुका कृषि अधिकारी यांनी असा युक्तीवाद दाखल केला की, माहिती संकलित करण्यास विलंब झाल्याने संबंधितास माहिती पुरविण्यास वेळ लागला तथापि तत्पर सेवा देवून आता माहिती देण्यात आली आहे. अपिलार्थीनी लेखी स्वरूपात माहिती मिळाली असल्याने अपील निकाली काढण्याबाबते दिलेले पत्र विचारात घेऊन अपील निकाली काढण्यात यावे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता, माहिती मिळाली असल्याने अपिलार्थीची अपील निकाली काढावयाची विनंती विचारात घेऊन विचाराधीन अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ३८०/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत

- १ श्री. गणेशराव भास्करराव विंचूरकर(देशमुख), मु.पो.ता. शिंदखेडा, जि. धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी कार्यालय, धडगांव, जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा तालुका कृषि अधिकारी, अक्राणी, जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/५२६
निर्णय दिनांक २७/०७/२०११

१ श्री मोईन अब्दूल लतीफ देशमुख,
रा.घर नं.१०/८, गजानन हौसिंग सोसायटी,
(जुने मुकुंद नगर), औरंगाबाद रोड,
अहमदनगर.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

- १ जन माहिती अधिकारी तथा
अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था,
संगमनेर, ता संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था,
संगमनेर, ता संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर.

: प्रतिवादी : उपस्थित

उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १२/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०३/०५/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांच्याकडून अधिव्याख्याता श्री अनिल सदावर्ते हे नौकरीवर कधी व कोणत्या पदावर नियुक्त झाले? त्यांच्या सेवापुस्तकाची छायांकित प्रत, त्यांनी शासनाचे किती कर्ज घेतले आहे? व कोठे? अशी माहिती एकुण ८ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. दिशाभुल करणारे पत्र मिळाले असे कारण नमूद करून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. २५.५.२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, त्यांना माहिती मिळालेली नाही. जन माहिती अधिकारी यांचे पत्र दि.२२.५.२०१० ला मिळाले व त्यामध्ये व्यक्तीगत माहिती देण्यात येत नाही असे नमूद करण्यात आले आहे. सुनावणी घेतली परंतु आदेश मिळाले नाहीत. तरी संबंधित अधिकाऱ्यांवर दंड लावावा अशी अपिलार्थीने मागणी केली आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांचे प्रतिनिधी यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी (श्री अनिल सदावर्ते) हे सेवानिवृत्त झाले आहेत. अपिलार्थीनी श्री अनिल सदावर्ते यांचीच माहिती मागितली होती. विद्यमान जन माहिती अधिकारी तथा अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर हे वैद्यकिय रजेवर आहेत. त्यांनी असे सांगितले की, सहाय्यक माहिती अधिकारी, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांनी त्यांचे पत्र दि.१७.५.२०१० नुसार अपिलार्थीना असे कळविले आहे की, श्री अनिल सदावर्ते हे रजेवर असल्याने त्यांच्याशी दूरध्वनीवर चर्चा केली असता त्रयस्थ पक्षास त्यांचे संमतीशिवाय देता येत नसल्याने त्यांचे संदर्भातील माहिती देऊ नये असे त्यांनी दूरध्वनीवर सांगितले. त्यामुळे सदरची माहिती देता येत नाही असे अपिलार्थीना कळविले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांचे वतीने त्यांचे प्रतिनिधी अधिव्याख्याता यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, तत्कालीन प्राचार्या श्रीमती चंद्रकला ठोके बदलून गेल्या आहेत. या प्रकरणी सुनावणी घेण्यात आली तथापि आदेश पारीत केलेले नाहीत. आदेश का पारीत केले नाहीत याबाबतचा कोणताही खुलासा ते करू शकले नाहीत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, अपिलार्थी यांनी मागितलेली माहिती मुद्दा क्र १ नुसार श्री अनिल सदावर्ते यांनी पदावर नियुक्त होतांना सादर केलेली संपूर्ण कागदपत्रांच्या साक्षांकित प्रती मागितल्या आहेत, यामधून त्यांनी कोणती माहिती मागितली आहे हे स्पष्ट होत नाही तसेच सेवापुस्तकाची प्रत ही व्यक्तीगत माहिती मानता येणार नाही, तसेच सेवापुस्तकातील संबंधिताच्या हाताचे/बोटांचे ठसे व

चेहऱ्यावरील खुणा, त्यांनी दिलेली वारस नॉमिनेशन्सच्या प्रती ही माहिती वगळून इतर माहिती देण्यास हरकत दिसत नाही. स्थावर मिळकतीच्या माहितीचे विवरणपत्र गुप्त स्वरूपात संबंधिताच्या वरिष्ठ कार्यालयाकडे जमा असल्याने ते देता येणार नाही हा युक्तीवाद पटण्यासारखा आहे. जन माहिती अधिकारी यांना हे स्पष्ट करण्यात आले आहे की, अधिनियमातील कलम ११(१) नुसार त्रयस्थ पक्षास त्यांचे बाबतची माहिती प्रगट करण्यासाठी संबंधितांना निवेदन सादर करण्यासाठी संधी देणे आवश्यक आहे तथापि त्रयस्थ पक्षास माहिती प्रगट करण्याचा निर्णय हा जन माहिती अधिकारी यांचा स्वतःच घ्यावयाचा आहे. या प्रकरणी तत्कालीन जन माहिती अधिकारी यांनी ते स्वतःच त्रयस्थ पक्ष असल्याने माहिती पुरविण्याला त्यांनी टाळाटाळ केली असून अधिनियमातील तरतूदींचे त्यांनी उल्लंघन केले आहे त्यामुळे ते शास्तीस पात्र होतात तथापि ते सेवानिवृत्त झाले असल्याने त्यांच्यावर कार्यवाही प्रस्तावित नाही. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांनी या प्रकरणी आदेश पारीत न करुन अधिनियमाच्या कलम ११(१) चे उल्लंघन केले आहे त्यामुळे विभागीय शिक्षण व प्रशिक्षण उप संचालक, पुणे यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, तत्कालीन प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांच्यावर यथायोग्य प्रशासकिय कार्यवाही करावी. जन माहिती अधिकारी तथा विद्यमान अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जांदारे मागितलेली माहिती व या सुनावणी दरम्यानच्या चर्चेनुसार जी माहिती देय होते अशी माहिती हे आदेश प्राप्त होताच अपिलार्थीस ८ दिवसात रजिष्टर्ड पोष्टाने विनामूल्य पूरवावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेला द्वितीय अपील अंशात: मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

- १) अपिल क्रमांक ५२६/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
- २) जन माहिती अधिकारी तथा विद्यमान अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती व या सुनावणी दरम्यानच्या चर्चेनुसार जी माहिती देय होते अशी माहिती हे आदेश प्राप्त होताच अपिलार्थीस ८ दिवसात रजिष्टर्ड पोष्टाने विनामूल्य पूरवावी.

नाशिक

दिनांक

२७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री मोईन अब्दूल लतीफ देशमुख, रा.घर नं.१०/८, गजानन हौसिंग सोसायटी, (जुने मुकुंद नगर), औरंगाबाद रोड, अहमदनगर.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांना निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ उप संचालक, विभागीय शिक्षण व प्रशिक्षण, पुणे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निवड नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/५३२
निर्णय दिनांक २७/०७/२०११

१ श्री राजेंद्र नारायण रोकडे, : अपिलार्थी : अनुपस्थित
मु.पो.सुपा, ता पारनेर, जिल्हा अहमदनगर.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : अनुपस्थित
गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती पारनेर,
ता पारनेर, जिल्हा अहमदनगर.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : अनुपस्थित
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक),
जिल्हा परिषद अहमदनगर, जिल्हा अहमदनगर.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ३०/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १५/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती पारनेर, जिल्हा अहमदनगर यांचेकडून सप्टेंबर २००९ च्या पदनिश्चितीनंतर केलेल्या समायोजनाची माहिती एकूण ८ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. माहितीसाठी पैसे भरुनही माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि.१८.५.२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद अहमदनगर यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी, जन माहिती अधिकारी तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी कोणीही उपस्थित नाहीत.

अपिलार्थी यांनी आयोगाकडे अधिनियमाचे कलम १९(३) अन्वये दाखल केलेल्या अपीलात चुकीची माहिती दिली, अपूर्ण माहिती दिली अशी कारणे नमूद केली आहेत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या कागदपत्रांवरून असे दिसून येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद अहमदनगर यांनी असे आदेश दिले आहेत की, अपिलार्थी श्री राजेंद्र नारायण रोकडे यांनी रकमेचा भरणा केलेल्या चलनाची प्रत दिलेली असल्याने त्यांना आवश्यक माहिती देण्यात यावी. चलनाची प्रत गट शिक्षणाधिकारी कार्यालयास प्राप्त झाली किंवा कसे याबाबत गट शिक्षणाधिकारी यांनी चौकशी करून नियमानुसार योग्य ती कार्यवाही करावी. या सुनावणीच्या वेळेस गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती पारनेर व अर्जदार श्री.रोकडे हे उपस्थित होते. या निर्णयाच्या विवेचनावरून असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी चलनाने पैसे भरल्याच्या चलनाची प्रत गट शिक्षणाधिकारी यांना मिळालेली नाही त्यामुळे माहिती दिली नाही. गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती पारनेर यांनी दि.२१.७.२०११ रोजी फॅक्सद्वारे आयोगाकडे असे कळविले आहे की, अपिलार्थीने मागितलेली माहिती त्यांनी फीचे पैसे भरणा केल्यानंतर दि.१०.६.२०१० रोजी व उर्वरीत माहिती दि.२९.७.२०१० रोजी त्यांना दिलेली आहे व माहिती दिल्याबाबतची अपिलार्थीची पोहोच त्यांनी या फॅक्सद्वारे सोबत पाठविली आहे. तसेच श्री राजेंद्र रोकडे यांचे दि.१८.७.२०११ चे पत्रही फॅक्सद्वारे पाठविले आहे व सर्व माहिती अपिलार्थीना देण्यात आली असल्याने सदरचे अपील निकाली काढण्याची विनंती केली आहे.

अपिलार्थीनी त्यांचा मूळ अर्ज दि.१५.३.२०१० नुसार मागितलेली माहिती त्यांना मिळालेली असल्यामूळे सदरचे अपील निकाली काढण्याबाबतची त्यांची दि.१८.७.२०११ चे पत्रातील, आयोगास उद्देशून केलेली विनंती मान्य करण्यात येऊन, विचाराधीन अपील निकाली काढण्याबाबत खालील प्रमाणे आदेश देण्यात आहेत.

आदेश

१) अपील क्रमांक ५३२/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक

२७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री राजेंद्र नारायण रोकडे, मु.पो.सुपा, ता पारनेर, जिल्हा अहमदनगर.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती पारनेर, ता पारनेर, जिल्हा अहमदनगर यांना निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद अहमदनगर, जिल्हा अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निवड नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/६२४
निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१. श्री. लक्ष्मण तानका देवरे,

: अपिलार्थी : उपस्थित

२९, प्रज्ञा कॉलनी, जैन पाईप फॅक्टरी कंपाऊंड,
निमखेडी रोड, जळगांव. ४२५००१

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा

: प्रतिवादी : उपस्थित

कक्ष अधिकारी,
सामान्य प्रशासन विभाग,
जिल्हा परिषद, अहमदनगर.

२. जन अपिलीय अधिकारी तथा

: उपस्थित

अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, अहमदनगर.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १३/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०६/०२/२०१० नुसार माहिती अधिकारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांच्याकडून ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय मुंबई यांचे दि. १२/०९/२००३ व ०२/०६/२००८ च्या परिपत्रकांना अनुसरुन जिल्हा परिषदेने दिलेल्या अहवालाच्या प्रती मागितल्या आहेत. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ११/०३/२०१० नुसार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद अहमदनगर यांच्याकडे प्रथम अपील अर्ज दाखल केला.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, मूळ अर्जात नमूद केल्याप्रमाणे मुद्दा क्रमांक १ व २ च्या अहवालाच्या प्रती अद्याप मिळालेल्या नाहीत. माहिती अधिकारी यांचे पत्र २५/०२/२०१० मध्ये त्यांनी मागितलेल्या माहिती बाबत कोणताही उल्लेख नाही. शासन निर्णय

३ जानेवार २००० अन्वये सर्व शासकीय निमशासकीय कार्यालयामध्ये क्रांतीज्योती सावित्रिबाई फुले यांचे फोटो लावावे व तसा अहवाल शासनास उलट टपाली पाठवण्यात यावा. तसेच शासनाचे पत्र ०२/०६/२००८ प्रमाणे जिल्हा परिषदेच्या अधिकार क्षेत्रातील सर्व कार्यालयात, शासकीय मुद्रणालयात छपाई केलेले महात्मा ज्यातिबा फुले व क्रांतीज्योती सावित्रिबाई फुले यांचे फोटो लावले नसतील तर त्याची खात्रेजमा करावी व तसा अहवाल अध्यक्ष महात्मा ज्यातिबा फुले सेवा मंडळ, जळगांव यांना द्यावा परंतु तो अहवाल आजपर्यंत मिळालेला नाही. त्यामुळे सर्व संबंधीत अधिकारी दोषी आहेत त्यांच्यावर कलम २०(१) व २०(२) नुसार कार्यवाही करावी. अपिलार्थीनी त्यांचे लेखी निवेदन दाखल केले आहे. त्यामध्ये असे लिहले आहे की, गट विकास अधिकारी कोपरगाव, गट शिक्षणाधिकारी कोपरगाव, ग्रामसेवक जेऊरपाटोदा यांचे कार्यालयात ते गेले असता नियमाप्रमाणे फोटो आढळून आले नाहीत व त्यांनी दिलेल्या या बाबतच्या झोरॉक्स प्रती अपिलार्थीनी निवेदनासोबत जोडल्या आहेत.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी आणि प्रथम अपिलाय अधिकारी तथा अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद अहमदनगर यांनी असा युक्तीवाद केला की, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय मुंबई यांच्या दि. १२/०९/२००३ च्या पत्रामध्ये शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग दि. ०३/०९/२००० चा उल्लेख केला असून त्यानुसार ज्ञानज्योती सावित्रिबाई फुले यांचे छायाचित्र शासकीय / नियशासकीय कार्यालयात लावण्याचे आदेश निर्गमित केले आहेत. तरी सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. ०३/०९/२००० च्या शासन निर्णयामधील ग्रामविकास जलसंधानन विभागाच्या दि. ०२/०९/२००८ च्या पत्रान्वये सर्व जिल्हा परिषदंतर्गत असलेल्या सर्व कार्यालयांना कळविण्यात आल्या आहेत. असे उत्तर जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी जिल्हा परिषद यांनी अपिलार्थीना पत्र दि. २५/०२/२०१० नुसार दिले आहे. या पत्रामध्ये अपिलार्थीनी नमूद केलेल्या दि. १२/०९/२००३ व ०२/०६/२००८ या पत्रांचा संदर्भ जरी नमूद केला नसला तरी त्या पत्रामध्ये असलेल्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. ०३/०९/२००० च्या शासन निर्णयानुसार सर्व कार्यालयांना सुचना दिल्या आहेत. तत्कालीन अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (श्री. उत्तम करपे) यांनी या प्रकरणी दि. १६/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेतली. त्यावेळेस जन माहिती अधिकारी व अपिलार्थी उपस्थित होते. अर्जात मागणी केलेली नेमकी माहिती दिली नाही असे अपिलार्थीचे म्हणणे होते.

त्यानुसार आदेशाच्या विवेचनात मुहैनिहाय दिलेल्या सुचना नमूद करण्यात आल्या आहेत. महात्मा ज्यातिबा फुले व ज्ञानज्योती सावित्रिबाई फुले यांची रंगीत छायाचित्रे अंदाजे ४००० प्रती शासकिय मुद्रणालय मुंबई येथून प्राप्त करून घेऊन सर्व कार्यालयांना पुरविण्यात यावे, सदर रंगीत फोटो लावण्यात आला असलेबाबत आढावा घेऊन तसे अपिलार्थी श्री देवरे यांना कळविण्यात यावे, तदनंतर त्यांनी पुढे असे सांगितले की, जिल्हा परिषदेअंतर्गत विविध विभाग असुन या विभागाकडून रंगीत फोटो लावलेबाबतचा अहवाल प्राप्त झालेला नव्हता. त्यामुळे अपिलार्थी यांना माहिती देता आली नव्हती. सध्या सर्व संबंधीत विभागाकडून माहिती प्राप्त करून घेण्यात आली व त्याप्रमाणे दि. २५/०७/२०११ नुसार अपिलार्थीना अहवालाची प्रत पुरविण्यात आली. ती अपिलार्थीना प्राप्त न झाल्याने आज सुनावणीच्या दिवशी आयोगासमोर विविध कार्यालयांनी दिलेल्या पत्रांसहीत दि. २५/०७/२०११ रोजीचे पत्र अपिलार्थीना पुरविण्यात आले. अपिलार्थीनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांच्या लेखी निवेदनात नमूद केल्याप्रमाणे ते काही कार्यालयात जाऊन आले असता त्या कार्यालयामध्ये फोटो लावेलेले नाहीत. संबंधीत कार्यालयांनी खोटे प्रतिज्ञापत्र दिली आहेत. त्यांचे विरुद्ध कार्यवाही व्हावी. संबंधीतांवर कार्यवाही करणे आयोगाच्या अखत्यारीत येत नाही. त्यासाठी अपिलार्थी स्वतंत्रपणे मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, अहमदनगर अथवा शासनाकडे तक्रार करू शकतात.

प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी असे सांगितले की, ज्यावेळेस अपिलार्थीना प्रथम दि. २५/०२/२०१० रोजी उत्तर दिले तेव्हा अध्यक्ष महात्मा ज्योतिबा फुले सेवा मंडळ, जळगांव व शासनास कार्यवाही पुणे झालेली नसल्याने तसे नेमकेपणाने कळविले नाही व जन माहिती अधिकारी आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी अपिलार्थीच्या मूळ मागणीबाबच्या मुद्यांवर कार्यवाही केली असल्याने / झाली असल्याने माहिती दडविण्याचा कोणताही हेतू नव्हता.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास नियमातील तरतूदीनुसार विहीत वेळेत उत्तर दिले आहे. तथापि, हे पत्र नेमके व स्पष्ट नाही. तरी अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना संबंधीत जन माहिती अधिकाऱ्यास या बाबत समज देण्याची सुचना करण्यात येत आहे. तसेच जिल्हा परिषद अहमदनगर कार्यालयाकडे

महात्मा ज्यातिबा फुले यांचे छायाचित्र सर्व शासकीय / निमशासकीय कार्यालयात लावल्याबाबत अहवाल त्यांच्या अधिनस्त असलेलय विविध कार्यालयाकडून प्राप्त झाल्यानंतर तशी माहिती अपिलार्थीना आज सुनावणीच्या वेळेस देण्यात आली आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ६२४/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. लक्ष्मण तानका देवरे, २९, प्रज्ञा कॉलनी, जैन पाईप फॅक्टरी कंपाऊंड, निमखेडी रोड, जळगांव. ४२५००९
- २ जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/७११
निर्णय दिनांक २७/०७/२०११

१ श्री एन.यु.भदाणे,
रा.६४, श्रीरंग कॉलनी, देवपूर,
धुळे, जिल्हा धुळे.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
सहायक अधिकारी अभियंता,
लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ,
त्रिंबकरोड, नाशिक ४२२ ००२.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
अधिकारी अभियंता,
लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ,
त्रिंबकरोड, नाशिक ४२२ ००२.

: प्रतिवादी : उपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १२/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०९/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा सहायक अधिकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांच्याकडून दि.२०.३.२००९ व दि.१२.१.२००९ पासून ते ९.४.२०१० पर्यंतच्या पत्रांची मंडल कार्यालयाकडून दखल न घेण्याबाबतची माहिती, कार्यकारी अभियंता यांना पत्र दि.२०.३.२००९ अन्वये मुदतवाढ मिळण्यासाठी पाठविलेल्या पत्रावर मंडल स्तरावर झालेल्या कार्यालयीन प्रक्रियेची माहिती तसेच श्री शेवाळे, निविदा लिपीक हे त्याच

कार्यालयात त्याच पदावर कधी पासून कार्यरत आहेत इत्यादी माहिती एकूण ३३ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि.१२.५.२०१० नुसार

प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत, त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही, त्यामुळे त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेले द्वितीय अपील हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहीत धरून सुनावणी घेण्यात आली. अपूर्ण व दिशाभूल करणारी माहिती दिल्याचे त्यांनी या अर्जात अपीलाच्या कारणांमध्ये नमूद केले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा अधिक्षक अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी असा युक्तीवाद केला की, तत्कालीन सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, यांचे पत्र दि.१७.४.२०१० नुसार अपिलार्थींना असे कळविले आहे की, मागितलेली माहिती ही विस्तृत स्वरूपाची असल्याने कार्यालयीन कामकाजाच्या दिवशी कार्यालयीन पत्रव्यवहार/संचिकांचे अवलोकन करावे व त्याप्रमाणे माहिती उपलब्ध करून दिली जाईल, तसेच अधिनियमातील कलम २(च) नुसार कोणतेही मत, अभिप्राय, कारणमिमांसा देणे अभिप्रेत नाही. अपिलार्थी यांनी जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांना दि.२१.४.२०१० चे पत्राने असे कळविले आहे की, ते चुकीचा पत्रव्यवहार करून त्यांना माहिती देण्यापासून वंचित करीत आहेत तरी माहिती तात्काळ पुरवावी. माहिती संबंधात पैसे भरण्याचे पत्र त्यांना द्यावे. या पत्राला अनुसरून (प्रत्यक्षात दि.२६.४.२०१० रोजी प्राप्त) जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी अपिलार्थींना अपेक्षित माहिती उपलब्ध होऊ शकेल अशा दस्तऐवजांच्या २३ छायांकित प्रतींपोटी रु ४६/ चा भरणा करून उपलब्ध माहिती प्राप्त करावी असे पत्र दि.४.५.२०१० नुसार कळविले आहे. अपिलार्थींनी सदर रकमेचा भरणा केल्यानंतर जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी त्यांचे दि.१६.५.२०१० चे पत्रानुसार अपिलार्थींना माहिती पुरविली आहे. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक श्री पोटे यांचे निधन झाले आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलार्थी अधिकारी तथा अधिक्षक अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी तत्कालीन अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी दि.११.६.२०१० रोजी सुनावणी घेऊन आदेश पारीत केले आहेत. या आदेशाचे विवेचनात जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी केलेली कार्यवाही नमूद केली आहे. तसेच या सुनावणीस अपिलार्थी उपस्थित होते. अर्जदारांनी कार्यालयात उपस्थित राहाण्याचे नाकारून अपेक्षित माहितीसाठी पुन्हा पत्रव्यवहार केल्याचे या आदेशात नमूद आहे व त्यास प्रतिसाद देऊन जन माहिती अधिकारी यांनी कार्यालयातील उपलब्ध माहिती पुरविली आहे. अर्जदाराचे समजूतीनुसार सदर माहिती अपूर्ण आहे तर जन माहिती अधिकारी यांचे म्हणण्यानुसार उपलब्ध माहिती पुरविण्यात आली आहे व माहिती उपलब्ध करून देण्यात टाळाटाळ केलेली दिसत नाही. त्यांनी असा निर्णय दिला आहे की, अर्जदार यांनी जन माहिती अधिकारी यांचे कार्यालयात उपस्थित राहून माहिती परिपूर्ण असल्याची व कार्यालयातील अन्य कागदपत्रे जन माहिती अधिकारी यांचे सहकार्याने अवलोकन करून खात्री करावी. जन माहिती अधिकारी यांनी अर्जदारास आवश्यक असलेली अतिरिक्त माहिती विनामोबदला पुरवावी. तसेच त्यांनी पुढे असेही सांगितले की, तत्कालीन मुख्य माहिती आयुक्त श्री सुरेश जोशी यांनी तत्कालीन मुख्य सचिव यांना दि.२४.२.२००९ रोजी लिहीलेल्या अर्धशासकिय पत्रावरून असे दिसून येते की, अर्जदारास हवी असणारी माहिती ही फार विस्तृत स्वरूपाची असेल तर अर्जदारास चर्चला बोलावून व अर्जदारास संपूर्ण नस्तींची तपासणी करून देऊन आवश्यक ती माहिती देण्याचा प्रयत्न करावा. त्यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला आहे की, प्रथम अपीलाच्या निर्णयानंतर अपिलार्थी त्यांच्या कार्यालयात माहितीच्या परिपूर्णतेची खात्री करण्यासाठी उपस्थित राहीले नाहीत व अपिलार्थीना उपलब्ध माहिती परिपूर्णरीत्या पूरविण्यात आली आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक अधिक्षक अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर) मंडळ, नाशिक यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास अधिनियमातील तरतुदीनुसार रकमेचा भरणा केल्यानंतर माहिती पूरविली आहे. अपिलार्थीना अपूर्ण व दिशाभूल करणारी कोणती माहिती

दिली याबाबत अपिलार्थीनी स्पष्टपणे व नेमकेपणे नमुद केले नाही. उपरोक्त युक्तीवादावरुन अपिलार्थीना परिपूर्ण माहिती मिळली आहे असा निष्कर्ष निघतो.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपिल क्रमांक ७११/२०१० अपील निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/७२९

निर्णय दिनांक : २७/०७/२०११

१. श्री. विलास माधवराव मराठे, : अपिलार्थी : उपस्थित
प्रेस मारोती मंदिरा समोर, नारायण नगर,
दोडाईचा रोड, मु.पो.ता. शहादा
जि. नंदुरबार.

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
मुख्य लिपीक,
शहादा नगरपरिषद, शहादा जि. नंदुरबार.
२. जन अपिलीय अधिकारी तथा : अनुपस्थित
मुख्याधिकारी,
शहादा नगरपरिषद, शहादा जि. नंदुरबार.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १९/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ३१/०३/२०१० नुसार मुख्याधिकारी, शहादा नगरपरिषद, शहादा यांच्याकडून अशोक चौधरी (समन्वयक) श्रीमती. एस.वाय. गोडबोले (ए.एन.एम) या नगरपरिषद दवाखाना शहादा येथील कर्मचाऱ्याबाबत एकूण १२ मुद्द्यांद्वारे माहिती मागीतली आहे. अपूर्ण माहिती दिली असे नमूद करून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ०३/०५/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांना अपूर्ण माहिती पुरविण्यात आली आहे. मुद्देनिहाय काय अपूर्ण माहिती देण्यात आली आहे हे त्यांना स्पष्टपणे सांगता आले नाही. तसेच या प्रकरणी प्रथम अपीलाची सुनावणी झाली परंतु निर्णय मिळालेला नाही असाही युक्तीवाद त्यांनी केला. त्यामुळे संबंधीतांवर कार्यवाही करावी अशी मागणी केली. त्यांनी पुढे असे

सांगितले की, दि. २८/०४/२०१० च्या पत्रानुसार दि. ३०/०४/२०१० रोजी त्यांनी रुपये ६०/- रकम भरुन दिलेली माहिती ताब्यात घेतली. त्यांनी त्यांचे लेखी निवेदनही दाखल केले आहे. त्यांनी युक्तीवादा दरम्यान सांगीतले की, त्यांनी श्री. अशोक चौधरी व श्रीमती एस.वाय. गोडबोले यांच्या सर्किंस बुकच्या मागितलेल्या झेरॉक्स प्रती त्यांना अद्याप मिळालेल्या नाहीत. तसेच वेगवेगळ्या न्यायालयाच्या आदेशाची अंमलबजावणी केली किंवा नाही व न केल्यास त्याची कारणे ही माहिती मिळालेली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक शहादा नगरपरिषद यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर विहीत वेळेत त्यांचे पत्र २८/०४/२०१० अन्वये अपिलार्थीना त्यांनी मागितलेल्या कागदपत्रांच्या प्रती पुरविल्या आहेत. या प्रकरणी प्रथम अपीलाच्या सुनावणीसाठी दि. १७/०५/२०१० असा निश्चित करण्यात आला. त्यावेळी अपिलार्थीनी त्यांचे म्हणणे लेखी स्वरूपात मांडले. परंतु मुख्याधिकारी यांनी दिलेल्या निर्णयाची प्रत आढळून येत नाही. तत्कालीन मुख्याधिकारी श्री. पी.बी. सोनवणे बदलून गेले आहेत. अपिलार्थीनी प्रश्नार्थक माहिती विचारली आहे, कारणे व स्पष्टीकरणे मागीतली आहेत, जी देता येत नाही. सबब त्यांचे अपील प्रथम अपिलीय अधिका-यांनी फेटाळलेले होते असे त्यांनी सांगीतले. त्यांनी असेही सांगितले की, औद्योगिक न्यायालयाच्या आदेशाची अंमलबजावणी करीत आहात का? तसेच उच्च न्यायालय मुंबई येथे दाखल केलेले पिटीशन क्रमांक २८७९/१९८९ मधील आदेशाची अंमलबजावणी करीत आहात किंवा नाही. श्री. चौधरी व श्रीमती गोडबोले यांना १ एप्रिल २००९ पासुन जी वार्षिक वेतनवाढ दिली किंवा नाही न दिल्यास त्याची कारणे. अशा प्रकारचे बरेचसे प्रश्न अपिलार्थीनी विचारलेली आहेत व त्यांचा अभिप्राय मागितला आहे जे अधिनियमातील तरतूदीनुसार देणे अपेक्षित नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जाद्वारे प्रश्न विचारून जन माहिती अधिकारी यांच्या कृतीची कारणे मागीतली आहेत. तसेच जन माहिती अधिकारी यांचे स्पष्टीकरण मागितले आहेत. अधिनियमातील कलम २(च) मधील "माहिती" या शब्दाची व्याख्या पाहता, उपलब्ध कागदपत्रांच्या दस्तऐवजांच्या प्रती पुरविणे अपेक्षित आहे. जन माहिती अधिकारी यांनी खुलासा देणे अपेक्षित नाही. तथापि, अपिलार्थीनी मागितलेल्या सर्किंस बुकच्या झेरॉक्स प्रती त्यांना मिळालेल्या दिसत नाहीत. त्यामुळे जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक, शहादा नगरपालिका यांना असे आदेशीत करण्यात

येते की, अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली व अधिनियमातील तरतूदीनुसार देय असलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात विनामूल्य समक्ष पुरवावी. व त्यांना कार्यालयात समक्ष बोलावुन कागदपत्रे अबलोकनासाठी उपलब्ध करून देऊन त्यांचे समाधान होईल हे पाहण्यासाठी विद्यमान मुख्याधिकारी श्री. पंकज पवार यांना आदेशीत करण्यात येत आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी विद्यमान मुख्याधिकारी पंकज पवार हे का उपस्थित नाही याबाबत काहीही कारण कळविलेले नाही. तत्कालीन मुख्याधिकारी (श्री.पी.बी.सोनवणे) शहादा नगरपरिषद यांनी या प्रकरणी सुनावणी घेतल्यानंतर आदेश पारित न करून, अपिलार्थीचे अपूर्ण माहिती बाबत खुलासा करून समाधान होईल हे न पाहून त्यांनी अधिनियमातील तरतूदीचे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे संचालक, नगरपरिषद संचालनालय, वरळी यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, तत्कालीन मुख्याधिकारी (श्री.पी.बी.सोनवणे) यांच्यावर यथायोग्य प्रशासकिय कार्यवाही करावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ७२१/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. विलास माधवराव मराठे, प्रेस मारोती मंदिरा समोर, नारायण नगर, दोऱ्डाईचा रोड, मु.पो.ता. शहादा जि. नंदुरबार.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा मुख्य लिपीक, शहादा नगरपरिषद, शहादा, जि. नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा मुख्याधिकारी, शहादा नगरपरिषद, शहादा, जि. नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ संचालक, नगरपरिषद संचालनालय, वरळी, मुंबई यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/७२५
निर्णय दिनांक २७/०७/२०११

१ श्री प्रकाश कोंडाजी राशीनकर,
रा शांताई, रामनगर, मु.पो.पिंपळनेर,
ता साक्री, जिल्हा धुळे.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
नायब तहसिलदार (सामान्य शाखा),
जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे,
जिल्हा धुळे.

: प्रतिवादी : उपस्थित

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
उपजिल्हाधिकारी (प्रशासन),
जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे,
जिल्हा धुळे.

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २१/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २९/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा चिटणीस, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे, यांच्याकडून ग्रामपंचायत पिंपळनेर यांनी त्यांच्या ध्वजस्तंभावर दि.११.४.१९९५ ते १२.४.१९९५ अखेर राष्ट्रीय दुखवटा म्हणून सतत ३६ तास राष्ट्रीय ध्वज अर्ध्यावर उभारून राष्ट्रध्वजाचा अवमान केल्याबाबतच्या त्यांच्या दि.१७.४.१९९५ रोजी केलेल्या तक्रार अर्जासंबंधाची झालेली चौकशी व त्यावरील कार्यवाही बाबतची प्रत मागितली आहे. त्यांनी त्यात असेही नमूद केले आहे की, कै विरेंद्र पाटील, तत्कालीन तहसिलदार साक्री यांनी प्रस्तुत प्रकरणात चौकशी केली होती. तसेच चौकशीकामी अर्ज रवाना व चौकशीअंती संचिका परत आलेल्या आवक/जावक क्रमांक, टिपणीची छायांकित प्रत, ही

माहिती मागितली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थीनी त्यांच्या दि.११.५.२०१० च्या अर्जानुसार निवासी उपजिल्हाधिकारी, धुळे यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, सामान्य शाखा क्र.३ मधील नाश केलेल्या कागदपत्रांच्या यादीत क्र.१५ ने राष्ट्रीय ध्वजाच्या गैरवापराबाबत तक्रारीचा समावेश असला तरी त्यात त्यांची तक्रार ही समाविष्ट होते हे निष्पत्र होत नाही. कोणतीही तक्रार निकाली काढल्यानंतर त्या संचिकेचा नाश केला जातो तथापि पाच वर्षांचा कालावधीनंतर नाश केला त्यामूळे त्यांची तक्रार ही दि.१७.४.१९९५ ची असल्याने चौकशीअंतीही दि.१६.४.२००० अखेरपावेतो ती नाश होऊ शकत नाही, त्यामूळे दिलेला खुलासा योग्य नाही. आवक/जावक बारनिशीची माहिती मिळाली नाही त्यामूळे तक्रार निकाली निघाली की प्रलंबित आहे हे उघड होत नाही. जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दि.५.४.२०१० अन्वये ज्यांना माहिती पुरविण्याबाबत सूचित केले त्यापैकी कोणीही माहिती पुरविली नाही किंवा कोणताही खुलासा केला नाही. अपिलार्थीनी त्यांचे लेखी निवेदन दाखल केले व कलम ७(६) मधील तरतुदी प्रमाणे माहितीची मागणी केली आहे तसेच कलम २०(१) अन्वये माहिती अधिकारी यांना शास्ती लावण्याची मागणी केली आहे. तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी कर्तव्य पार पाडण्यात कूचराई केल्यामुळे त्यांच्यावर शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीची शिफारस करण्यात यावी असे निवेदनात नमुद केले आहे. राष्ट्रध्वजाचा अवमान करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कार्यवाही क्हावी अशी अपीलार्थीची अपेक्षा आहे.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (सामान्य प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दि.५.४.२०१० नुसार अपिलार्थीना कळविले आहे की, माहितीची कागदपत्रे नाश करण्यात आली असल्यामुळे त्यांचे कार्यालयामार्फत माहिती पूरवू शकत नाही तथापि इतर संबंधित कार्यालये जसे की, उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रा.प.) जिल्हा परिषद धुळे, तहसिलदार साक्री, गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती साक्री, पोलीस उपनिरीक्षक, पिंपळनेर ता.साक्री यांना अपिलार्थीचा अर्ज पाठविला व

तक्रार अर्जाबाबतची त्यांच्याकडे उपलब्ध असलेली माहिती अपिलार्थीना परस्पर पुरविण्यासाठी कळविले तसेच अपिलार्थीनाही याबाबत अवगत केले आहे. यावर अपिलार्थी यांनी त्यांचे दि.८.४.२०१० चे पत्रानुसार विचारणा केली की, यादीतील क्र.१५ बाबतची कागदपत्रे १९९३ ते कोठपर्यंतची नाश करण्यात आली ते नमूद नाही तसेच आवक/जावक नोंदवहीची तपासणी करून नोंदीची माहिती मागितली. अपिलार्थीच्या या अर्जाला अनुसरुन जिल्हाधिकारी धुळे कार्यालयामार्फत दि.२२.४.२०१० चे पत्रानुसार मुद्देनिहाय उत्तर पाठविले आहे. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांनी पुढे असे सांगितले की, या प्रकरणी जरी अपिलार्थी यांनी निवासी उपजिल्हाधिकारी यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले होते तरी ते सुनावणीसाठी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप जिल्हाधिकारी (प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांचेकडे देण्यात आले होते. सुनावणीकामी दि.५.६.२०१० रोजी उपस्थित राहाण्यासाठी अपिलार्थीना कळविण्यात आले होते. त्या दिवशी सुनावणीकामी अपिलार्थी उपस्थित नक्ते, त्यांनी दूरध्वनीवर असे सांगितले की, त्यांना फक्त माहिती पाहीजे या उपर त्यांचे काही म्हणणे नाही. तदनंतर संबंधित अव्वल कारकून यांची बदली इ आल्यामुळे अपीलाची कागदपत्रे संबंधित सहाय्यक माहिती अधिकारी यांना तोंडी सूचना देऊनही त्यांनी ती सादर केली नाहीत. त्यामुळे सदर प्रकरणी निर्णय निर्गमित करता आला नाही. दि.२०.७.२०११ रोजी लेखी नोटीस देऊन संबंधित कर्मचाऱ्यांचा खुलासा मागितला आहे. उप जिल्हाधिकारी यांनी पुढे असेही सांगितले की, या प्रकरणी अपिलार्थीनी जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील संनियंत्रण समितीकडे तक्रार दाखल केली आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (सामान्य प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास अधिनियमातील तरतुदीनुसार विहीत वेळेत उत्तर दिले आहे. तसेच नाश करण्यात आलेल्या कागदपत्रांची यादी अपिलार्थी यांना उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. “राष्ट्रध्वजाच्या गैरवापराबाबत तक्रार” ही नस्ती त्या यादीत उपलब्ध आहे तथापि या नस्तीमध्ये अपिलार्थीच्या तक्रारीचा समावेश होता किंवा काय याबाबत जन माहिती अधिकारी अथवा प्रथम अपिलीय अधिकारी स्पष्टपणे खुलासा करू शकले नाहीत. तथापि माहिती देण्यामध्ये

टाळाटाळ करण्याचा उद्देश असावा असे दिसून येत नाही. युक्तीवादा दरम्यान असेही निर्दर्शनास आले आहे की, तत्कालीन तहसिलदार साक्री श्री विरेंद्र पाटील, ज्यांनी या प्रकरणी चौकशी केली होती ते मयत झाले आहेत तसेच ज्यांनी सदर दिवशी झेंडा उतरविला होता ते सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक यांचेही अपघाती निधन झाले आहे. अपिलार्थीची अशी अपेक्षा दिसली की, राष्ट्रध्वजाचा अवमान करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कार्यवाही क्हावी तथापि हे प्रकरण सन १९९५ मधील आहे व त्यास जवळ जवळ १५ वर्षांचा कालावधी होऊन गेला आहे, तसेच प्रकरणाशी संबंधित व्यक्तीही आता हयात असल्याचे दिसत नाही. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांनी सांगितल्याप्रमाणे अपिलार्थीनी आता संनियंत्रण समितीकडे यासंबंधात तक्रार दाखल केली आहे व या संनियंत्रण समितीचे अध्यक्ष जिल्हाधिकारी धुळे हे असून मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद धुळे व पोलीस अधिक्षक, धुळे हे सदस्य आहेत त्यामुळे अपिलार्थीच्या मूळ गान्हाण्यास या संनियंत्रण समितीकडून न्याय मिळावा अशी अपिलार्थीना अपेक्षा आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभुमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेला द्वितीय अर्ज निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपिल क्रमांक ७२५/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक २७/०७/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री प्रकाश कोंडाजी राशीनकर, रा शांताई, रामनगर, मु.पो.पिंपळनेर, ता साक्री, जिल्हा धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार (सामान्य शाखा), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे, जिल्हा धुळे यांना निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (प्रशासन), जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे, जिल्हा धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ जिल्हाधिकारी धुळे तथा अध्यक्ष, संनियंत्रण समिती, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निवड नस्ती.

